

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

836

Vragen van het lid **Elissen** (PVV) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *te beperkte controle op de AIVD* (ingezonden 11 november 2011).

Antwoord van minister **Donner** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) (ontvangen 5 december 2011).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «De Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) in de fout bij check ministers»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 3 en 4

Bent u het eens met de conclusie van de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD), die toezicht moet houden op de AIVD, dat zij momenteel niet goed in staat is toezicht te houden op de AIVD?

Heeft de CTIVD voldoende capaciteit om alle werkzaamheden van de AIVD te controleren, overwegende dat de AIVD in 2006 beschikte over 1267 formatieplaatsen (en sindsdien is gegroeid), terwijl de CTIVD thans bestaat uit 9 personen (drie leden, één secretaris, vier onderzoekers en één secretaresse)? Zo nee, hoe gaat u ervoor zorgen dat de CTIVD wél in staat wordt gesteld om effectief toezicht op de AIVD te houden?

Handelt de AIVD volgens u in strijd met de wet door haar procedures niet vast te leggen en na een onderzoek slechts mondeling verslag te doen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat gaat u hieraan doen?

Antwoord vraag 2, 3 en 4

Het is niet (primair) aan mij om over de capaciteit van de CTIVD en haar mogelijkheden om effectief toezicht te houden op de AIVD een standpunt in te nemen. De CTIVD is geheel onafhankelijk, ook financieel. Zij valt beheersmatig onder het ministerie van Algemene Zaken.

Desgevraagd heeft de CTIVD mij gemeld dat zij met de huidige bezetting, waaraan begin januari 2012 nog een nieuwe onderzoeker wordt toegevoegd,

¹ «AIVD in de fout bij check ministers» <http://www.nu.nl/politiek/2663905/aivd-in-fout-bij-check-ministers.html>

over voldoende capaciteit beschikt en dat zij ook goed in staat is om te voorzien in de uitvoering van haar wettelijke taak. Binnen dat kader is sprake van effectief toezicht, waarbij altijd prioriteiten moeten worden gesteld. Zij beschikt daartoe over verregaande bevoegdheden en heeft toegang tot alle informatie.

Ten aanzien van het recente rapport van de CTIVD over de door de AIVD uitgebrachte ambtsberichten het volgende. De CTIVD concludeert in dit rapport onder meer dat het in één geval niet mogelijk was te achterhalen over welke kandidaat-bewindspersoon door de AIVD in het kader van de kabinetsformatie in 2007 informatie is verstrekt, omdat een verslag van de mondelinge informatieverstrekking ontbreekt. Ik verwijs op dit punt naar mijn reactie op het rapport. Daarin heb ik de Kamer geïnformeerd dat ik mij kan vinden in de bevindingen van de CTIVD en dat de procedures zodanig zullen worden aangepast dat bij de AIVD in hogere mate sprake zal zijn van schriftelijke vastlegging en centraal belegde dossiervorming.

Vraag 5

Waarom heeft er nog nooit een evaluatie van de CTIVD plaatsgevonden? Wanneer gaat er wél een evaluatie plaatsvinden en gaat deze evaluatie ook een antwoord geven op de vraag of de CTIVD in staat is om alle werkzaamheden van de AIVD te controleren?

Antwoord 5

In de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002, noch in andere stukken is vastgelegd of toegezegd dat een evaluatie van de CTIVD voorzien is. Er is ook geen sprake van een voornemen om een dergelijke evaluatie te laten plaatsvinden.

Overigens is in het algemeen overleg op 29 juni 2011 over AIVD onderwerpen door u een vraag van soortgelijke strekking gesteld onder verwijzing naar een passage in het jaarverslag 2006–2007 van de CTIVD. In de desbetreffende passage wordt evenwel niet bedoeld op een evaluatie van de CTIVD, maar op een evaluatie van de door haar in verschillende uitgebrachte toezichtsrapporten gedane aanbevelingen en de wijze waarop de diensten daaraan uitvoering hebben gegeven.

In dat kader heeft de CTIVD ten aanzien van de AIVD in 2008 een toezichtsrapport uitgebracht over de nakoming van de aanbevelingen opgenomen in de rapporten met nummer 1 tot en met 10 en loopt er op dit moment een nieuw onderzoek naar de nakoming van de aanbevelingen opgenomen in de rapporten met nummer 11 tot en met 20.

Overigens zal de CTIVD in 2012 een symposium organiseren over tien jaar Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002, waarin (onder meer) wordt ingegaan op de vraag of sprake is van effectief toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

Vraag 6

Deelt u de mening dat u alle bovenstaande vragen zou moeten kunnen beantwoorden zonder enig nationaal belang te schaden omdat hier niet gevraagd wordt naar procedures van de AIVD maar naar de wijze waarop controle plaatsvindt op een onderdeel van de overheid? Deelt u de mening dat binnen een democratische rechtstaat ieder overheidsonderdeel, direct of indirect onderworpen dient te zijn aan democratische controle? Zo nee, waarom niet? Zo ja, vindt u dat dit momenteel in voldoende mate gebeurt?

Antwoord 6

Het begrip democratische controle is onbepaald. De minister van BZK is evenwel aanspreekbaar op en verantwoordelijk jegens de Staten-Generaal voor het functioneren van de AIVD. De minister is echter niet aanspreekbaar op een onafhankelijk orgaan als de CTIVD. Evenmin is er in die zin democratische controle op tal van andere overheidsorganen zoals de rechtscollèges, de Hoge Raad, de Raad van State enzovoort. De regering heeft geen aanleiding om thans voorstellen voor te bereiden met betrekking tot de aanspreekbaarheid op en verantwoordelijkheid voor het functioneren van onderscheiden delen van de overheid. Zulks impliceert dat de regering thans van mening is dat de democratische controle adequaat geregeld is.